

**Монголын хичээлийн
судалгааны нийгэмлэг
- MALS байгуулагдахаас өмнө
(2013) -**

**10th Anniversary of Mongolian Association of Lesson Study (MALS)
'Theoretical and practical conference on
'Child-centered teaching method - Lesson study'**

2023.05.20, Улаанбаатар хот

Иший Тэцүяа,

Төлсийн багийн ахлагч

**ЖАЙКА “Багшлахуйн арга зүйн хөгжлийг түгээн
дэлгэрүүлэх тогтолцоог бэхжүүлэх төсөл”**

(2006-2013, Шат I, II)

Агуулга

1. ЖАЙКА “Багшлахуйн арга зүйн хөгжлийг түгээн дэлгэрүүлэх тогтолцоог бэхжүүлэх төсөл”
2. Монголын хичээлийн судалгаа
3. Багш нарт гарсан өөрчлөлт

***“Багшлахуйн арга зүйн хөгжлийг
түгээн дэлгэрүүлэх тогтолцоог
бэхжүүлэх” төсөл***

1. ЖАЙКА “Суралцагчдын суралцахуйг дэмжих арга зүйн хөгжил” төсөл 2006-2009 он

Төслийн үндэслэл:

- 2005 онд нэвтрүүлсэн боловсролын шинэ стандартаар багш нарын багшлах арга зүй хуучин “Багш төвтэй” арга зүйгээс “Суралцагчдын суралцахуйд суурилсан” арга зүйд шилжих шаардлага бий болсон.
- Боловсролын шинэ стандартын агуулга нь хэт академик байсны улмаас хэрэгжүүлэхэд хүндрэлтэй гарч байсан.
- ЖАЙКА болон БСШУЯ нь “Суралцагчдын суралцахуйг дэмжих арга зүйн хөгжил” төслийг 2006 оноос эхлэн хэрэгжүүлсэн.

1. ЖАЙКА “Суралцагчдын суралцахуйг дэмжих арга зүйн хөгжил” төсөл 2006-2009 он

Төслийн холбогдох байгууллага, загвар сургууль, зорилтот судлагдахуун

Байгууллага	Загвар сургууль	Зорилтот судлагдахуун
<ul style="list-style-type: none"> ▪ БСШУЯ ▪ МУИС ▪ МУБИС ▪ Боловсролын хүрээлэн 	Нийслэлийн 3 сургууль Сэлэнгэ аймгийн 3 сургууль Дорнод аймгийн 3 сургууль	Хүн ба орчин
		Хүн ба байгаль
		Физик
		Хими
		Бага ангийн математик
		Дунд ангийн математик
		Мэдээлэл зүй
		Төсөлт ажил

1. ЖАЙКА “Суралцагчдын суралцахуйг дэмжих арга зүйн хөгжил” төсөл 2006-2009 он (3)

Японы талын үйл ажиллагаа

Хичээлийн судалгаа,
хэрэглэгдэхүүний судалгааны
танилцуулга

Япон дахь сургалт

аргазүйн зөвлөмж боловсруулахад
зөвлөгөө өгөх

Загвар сургуулиуд дахь сургалт,
судалгаат хичээлд зөвлөгөө өгөх

Монголын талын үйл ажиллагаа

8 судлагдахуунаар аргазүйн зөвлөмж
боловсруулах

Япон дахь сургалтад оролцох

Загвар сургуулиуд болон Боловсролын
газруудад зориулсан сургалт зохион байгуулах

Судалгаат хичээлд мониторинг хийх, зөвлөгөө
өгөх

Аргазүйн зөвлөмжийг сайжруулах, видео
сургалтын материал боловсруулах

Эцсийн бүтээгдэхүүн

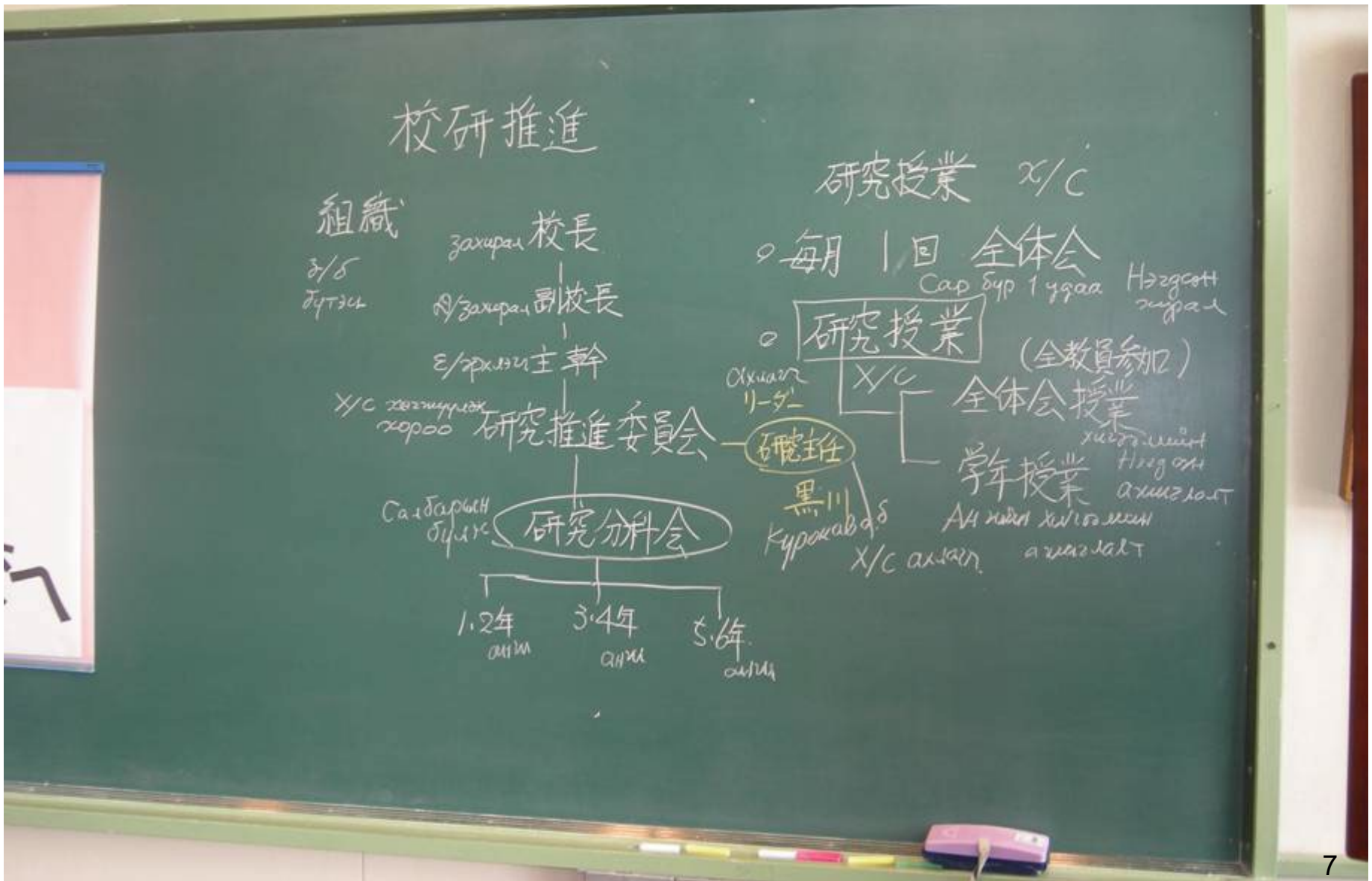
3 ангийн 8 судлагдахуунаар багш нарын аргазүйн зөвлөмж боловсруулсан

8 судлагдахуунаар видео сургалтын материал боловсруулсан

Хичээлд мониторинг хийх гарын авлага

Япон дахь сургалт

- Сургуульдаа хичээлийн судалгааг хэрэгжүүлэх тогтолцоо -

1. ЖАЙКА “Багшлахуйн арга зүйн хөгжлийг түгээн дэлгэрүүлэх тогтолцоог бэхжүүлэх төсөл” II шат (2010-2013 он)

Хичээлийн судалгааг үндэсний хэмжээнд түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор

- Сургалтын хэрэглэгдэхүүн боловсруулах
- Сургагч багш бэлтгэх
- Хичээлийн судалгаанд мониторинг хийх
- Хичээлийн судалгааны видео бэлтгэх

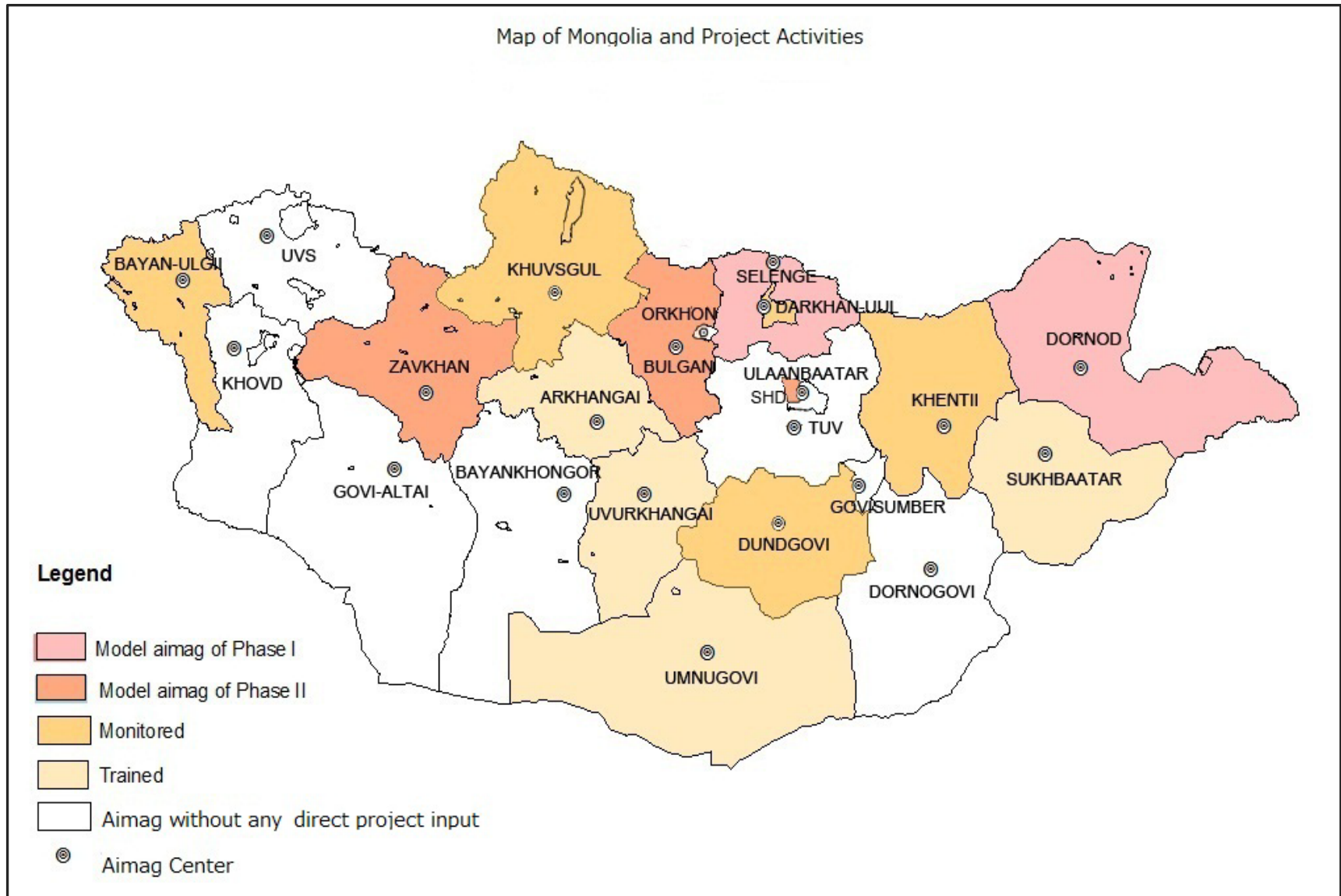
1. ЖАЙКА “Багшлахуйн арга зүйн хөгжлийг түгээн дэлгэрүүлэх тогтолцоог бэхжүүлэх төсөл” II шат (2010-2013 он)

* Төслийн өмнөх шатанд хичээлийн судалгаанд оролцох хүсэлтэй багш нарт чиглэсэн үйл ажиллагаа, сургалтуудыг зохион байгуулсан.

* Төслийн II шатанд

- *Сургуулийн захирал, сургалтын менежер, Боловсролын газар/хэлтсийн арга зүйчдэд зориулсан сургалтуудыг зохион байгуулсан.*
- Загвар аймаг, дүүргийн тоо: 3
- Загвар сургуулийн тоо: 14

1. ЖАЙКА “Багшлахуйн арга зүйн хөгжлийг түгээн дэлгэрүүлэх тогтолцоог бэхжүүлэх төсөл” II шат

2. Монголын хичээлийн судалгаа (1)

Монголын багш, мэргэжилтнүүдэд хичээлийн судалгааны талаар тайлбарлах

- Хичээлийн судалгаа нь багшлахуйн арга зүйгээ сайжруулах арга хэрэгсэл.
- Хичээлийн судалгаа бол багшлахуйн шинэ арга зүйн талаар санал бодлоо солилцох талбар бөгөөд багшийн үнэлгээний арга хэрэгсэл биш.
- Бага, дунд боловсролын шатны хичээлийн судалгаа
- Бага боловсрол: Хэрхэн заах вэ гэдгийг чухалчилдаг (Хүүхдийн эрэл хайгуулыг дэмжих, хүүхдийн ойлголтыг дэмжих)
- Дунд боловсрол: Багшлахуйн арга зүй болон суралцахуйн хэрэглэгдэхүүн (Юу ашиглаж, юунд тулгуурлавал хүүхдүүд илүү сайн суралцах вэ, сурах хүсэл эрмэлзэлийг нь дээшлүүлж болох вэ?)

2. Монголын хичээлийн судалгаа (2)

Хичээлийн судалгааг нэвтрүүлэх үйл явц

0. *Төслийн баг танилцуулж, нэвтрүүлэх*
1. *Албажуулан нэвтрүүлэх* (Сургуулийн захирал, Боловсролын газар, БСШУЯ, ЖАЙКА төсөл)
2. *Эсэргүүцэх* (Багш нар судалгаат хичээлийн дараа шүүмжлүүлэхээс эмээх, ажлын ачаалал нэмэгдэхэд дургүйцэх)
3. *Хүлээн зөвшөөрөх*
4. *2 төрлийн багш:* 1) **Өндөр урам зоригтой багш нар**, 2) Хичээлийн судалгааг хийхээс өөр аргагүйг ойлгосон багш нар

3. Монголын хичээлийн судалгаа (3)

Хичээлийн судалгаа хийх хүсэл, сонирхлын ялгаа

*Хот, суурин газар/орон нутаг, бага, дунд боловсрол

	Хот, суурин газарт	Орон нутагт
Бага боловсрол	Бага зэрэг идэвхтэй	Идэвхтэй
Дунд боловсрол	Идэвхтэй	Бэрхшээлтэй

Хот, суурин газар = Нийслэл болон аймгийн төвүүд

Орон нутаг = Аймгийн төвөөс 100-150 км алслагдсан

сургуулиуд. Физик, хими, мэдээлэл зүй зэрэг хичээлийг зөвхөн нэг л багш заадаг сургуулиуд олон байсан.

2. Монголын хичээлийн судалгаа (4)

Төслийн II шат дуусах үеийн үр дүн

- Үндэсний хэмжээнд нийт 752 сургуулийн 487 (64%) нь хичээлийн судалгааг багадаа 2 удаа, 2012/2013 онд зохион байгуулсан.
- 16 аймгийн БСГ болон НБГ хичээлийн судалгааны сэдэвт сургалтыг 2012/2013 онд зохион байгуулсан.
- Үндэсний хэмжээнд 26,492 багшаас 14,932 нь сургалтад хамрагдсан.

2. Монголын хичээлийн судалгаа (5)

Хичээлийн судалгааг түгээн дэлгэрүүлэхэд хувь нэмэр оруулсан хүчин зүйл

1. Сургалт: Сургуулийн захирлууд, БСГ-ын арга зүйчид, багш нар
2. Япон дахь сургалт (Индонезид 1 удаа сургалт зохион байгуулсан)
3. Их сургуулийн багш нар болон ЕБС-ийн багш, удирдлагын хамтын ажиллагаа
 - Сургагч багш нар, Үндэсний зөвлөхүүд
 - Мэргэжлийн баг
4. (Сургуулийн бус зөвлөхүүдийн) Хичээлийн судалгааны мониторинг (Жилд 2 удаа) * БМДИ (ITPD) no

2. Монголын хичээлийн судалгаа (6)

5. 2013 оны 08 дугаар сард “Монголын хичээлийн судалгааны нийгэмлэг (MALS)” ТББ-ыг үүсгэн байгуулав.

6. Бусад хүчин зүйл

- Судлагдахууны багш нарын баг

-Нээлттэй хичээлийн түүх

3. Багш нарт гарсан өөрчлөлт (1)

Багш нарт гарсан өөрчлөлт:

1. Хамт ажилладаг багш нарынхаа хичээлийг үзэх боломж нэмэгдсэн.
2. Өөрийнхөө хичээлийг үзүүлэх боломж нэмэгдсэн.
3. Хамт олонтойгоо хичээлээ хэрхэн зохион байгуулах талаар ярилцах боломж нэмэгдсэн.

Сургуулийн захирлуудад гарсан өөрчлөлт:

Багшлахуйн арга зүй, хичээлийн агуулгад сонирхол хандуулах нь ихэссэн.

БСГ-ын мэргэжилтнүүдэд гарсан өөрчлөлт:

1. Сургуулиудад очих давтамж нэмэгдсэн.
2. Сургуулиудад очих үедээ тоног төхөөрөмж, барилга байшин гэхээсээ илүү хичээлийн агуулгад анхаарах болсон.

3. Багш нарт гарсан өөрчлөлт (2)

Багшийн өөрийгөө хүндэтгэх байдал дээшилсэн:

1. Багш сургуульдаа нэг их анхаарал татдаггүй байсан бол судалгаат хичээл хийж эхэлснээрээ “Сайн багш”-ид тооцогдох болсон.
 - * Хөрш зэргэлдээ сургуулийн багш нар ч хичээлийг нь үзэхээр ирдэг болсон.
2. Хүүхэд, сурагчдын хариу үйлдэл
 - * “Судалгаат хичээл” ердийн хичээлээс илүү сонирхолтой.

Хүүхэд, сурагчдын хариу үйлдэл

Багшийн хичээл зүтгэл

3. Багш нарт гарсан өөрчлөлт (3)

Завхан аймгийн Завханмандал сумын сургуулийн
бага ангийн багш н.Даваабаяр

“Судалгаат хичээл учраас бэлтгэлээ сайн хийсний дараа, хүүхдүүдийн хариу үйлдэл илт сайжирсан. Ингэж би хичээлээ яаж бэлтгэхээ мэддэг болсон.”

Нийслэлийн 45-р сургуулийн химийн багш Нямхүү:

“Би 30 жил химийн багшаар ажилласан. Энэ хугацаанд би зүгээр л нэг химийн багш байсан. Хэн ч намайг, миний хичээлийг сонирхож байгаагүй. Нэг өдөр судалгаат хичээл хийх болсон. Судалгаат хичээлд бэлтгэх нь хүнд байсан ч, түүнээс хойш хичээлээ заах зугаатай санагддаг болсон.”

3. Багш нарт гарсан өөрчлөлт (4)

Хичээлийн судалгаагаа
үргэлжлүүлэхийн
бэрхшээлтэй тал

1. БСГ-ын мэргэжилтний чадвар дутагдах
 - Багш нарын итгэлийг олохгүй байх
2. Хичээлийн хэрэглэгдэхүүн дутмаг байх
 - Сурах бичгээс өөр ашиглах ном, гарын авлага байхгүй
3. Дунд ангийн багш дутагдалтай байх

3. Багш нарт гарсан өөрчлөлт (5)

Хичээлийн судалгаагаа
үргэлжлүүлэхийн
бэрхшээлтэй тал

4. *Ээлжийн систем* (Хамт ажилладаг багш нартайгаа хамтран ажиллах цаг гаргахад хэцүү)
5. *Багш нар хичээлдээ бэлтгэх өрөө дутмаг*
6. *Хичээлийн цаг багадаах* (Заах агуулга их)